

Smotričas

Dabar Smotričas – tiesiog kaimas, ir mažai kuris iš gyventojų žino, kokį vaidmenį jis suvaidino XIV a. Viduramžiais, kai atėjo lietuvių kunigaikščiai, Smotričo pilis vaidino vieną iš svarbiausių vaidmenų Podolės žemėje.

VideoLightBox Gallery generated by

VideoLightBox.com

#videogallery

a#videolb{display:none}

Metraščiuose rašoma, kai Lietuvos kunigaikščiai atėjo į Padolę, jos sostinė buvo Bakota. Šiuo metu iš šio miesto neliko nieko – jis užtvindytas Dniestro upės užtvankos. Kunigaikščiai šventos uolos viršukalnėje aptiko veikiančią vienuolyną, kuris buvo laikomas stačiatikių tikėjimo centru, o pats Bakotos miestas buvo laikomas politiniu centru. Vietoje to, kad Lietuvos kunigaikščiai būtų pasinaudoję jau sukurtą sostinę, su čia jau esama politine ir ideologine sistema, jie savąja sostine paskelbė mažai kam žinomą miestelį Smotričą. Matyt čia slypi ir filosofinė prasmė – gal jie nenorėjo tęsti Podolėje jau sukurtų ir nusistovėjusių tradicijų. Dėl susiklosčiusių politinių ir prekybinių santykių, jie nusprendė čia, Smotriče, pastatyti savo pilį, ant aukšto kalno stačiais skardžiais, prie upokšnio. Pilis buvo pastatyta ir ilgą laiką Smotričas buvo Podolės kunigaikštystės centras.

Medžybožas 1146 m. Ipatijaus metraštyje užsimenama apie pilį, esančią pietinėje Kijevo kunigaikštystės dalyje. Būtent čia didysis Kijevo kunigaikštis Iziaslavas pasiuntė kitus didžius kunigaikščius saugoti Rusios žemę, nes toliau, už aukštumos, į pietus ir rytus prasideda

laukiniai klajoklių plotai. Pirma Medžybožo tvirtovė buvo medinė ir tai buvo tipiškas tų laikų statinys, turėjęs vidaus medinius sutvirtinimus ir aukštas medines sienas. Čia jau 27 metus vykdomi archeologiniai kasinėjimai. Medžybožo pilies teritorijoje dirba archeologų ekspedicija, kurios vienas iš tikslų – atrasti medinės pilies vietą ir jos liekanų. XIII amžiuje šios žemės priklausė Bolochovo kunigaikštystei, kuri pastoviai konfliktavo su kunigaikščiu Danilu Haličiečiu. 1257 m. metraštinis mini apie žūtbūtinę ekspediciją į Bolochovo kunigaikštystę, kur Danilo pulkai sunaikino visas čia buvusias gyvenvietes. Buvo sudeginta ir Medžybožo pilis. Ekspedicijai pavyko atrasti sudegintos tvirtovės liekanas, čia žuvusių karių palaikus, kurie buvo palaidoti pilies teritorijoje. Visuose kūnuose rasti strėlių antgaliai, leidžiantys suprasti, kaip jie žuvo. Be to teritorija, kurioje stovėjo tvirtovė, neturėjo įtvirtinimų, nes čia šeiminkavę totoriai draudė juos statyti. Ir tik po žymaus 1362 m. Mėlynųjų vandenų mūšio, ši teritorija pateko į Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės sudėtį, o Podolė atiduota broliams Karijotaičiams. Jie atstatė ir Medžybožą. Jis jau minimas 1366 m., kaip tvirtovė, iškilusi sudegintosios vietoje. Iš Lietuvos laikotarpio pilies išliko siena, kuri atkasta archeologinių tyrinėjimų metu. Ji skiria tvirtovės teritoriją šiaurės-pietų kryptimi ir baigiasi nedideliu apvaliu XIV a. bokštu. Atrasta keramikos, arbaletų strėlių antgalių, o tai rodo, kad tuo metu čia taip pat būta neramumų. Brolių Karijotaičių karo su Vytautu ir Jogaila metu Medžybožas buvo įvykių centre. Po 1393 m., kai Vytautas išvijo Teodorą Karijotaitį iš Podolės, jis pasitraukė į Užkarpatę. Teritorijos valdytojai keitėsi kelis kartus. Visa tai baigėsi 1434 m., kai ši Podolės pilis atiteko Lenkijos karūnai. Medžybožas tapo karališkąja tvirtove ir atliko tą pačią karinę funkciją – saugojo rytines Lenkijos karalystės ribas.